

STORTINGET

Representantforslag 12 S

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold Sjursæther, Ingrid Liland, Siren Julianne Jensen og Oda Indgaard

Dokument 8:12 S (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold Sjursæther, Ingrid Liland, Siren Julianne Jensen og Oda Indgaard om å forby reklame for fossil energi

Til Stortinget

Bakgrunn

FNs generalsekretær ba i 2024 verden om å forby såkalt fossilreklame. Fossilreklame omfatter reklame, markedsføring, sponning og promotering av fossilindustrien og andre høyutslippssektorer. Dette inkluderer olje-, gass- og kullselskaper, fly- og cruiseindustrien, flyreiser samt kjøretøy drevet av fossilt brensel eller hybridmotorer.

Fossilt brensel er, sammen med tobakk, alkohol og ultraprosessert mat, identifisert av Verdens helseorganisasjon som ett av fire kommersielle produkter som samlet sett kan knyttes til mer enn en tredjedel av alle dødsfall globalt hvert år.

Det anerkjente medisinske tidsskriftet The Lancet omtaler klimaendringer som århundrets største trussel mot den globale helsen. Ifølge tidsskriftets årlige gjennomgang av helse og klimaendringer fører manglende klimatiltak og avhengighet av fossilt brennstoff til økt dødelighet, matusikkerhet og spredning av smittsomme sykdommer.

Verdens helseorganisasjon omtaler også klimakrisen som vår tids største helsetrussel. Luftforurensning fra fossilt brensel forårsaker anslagsvis 8,7 mill. premature dødsfall årlig. I tillegg medfører klimaendringer

omfattende indirekte helsekonsekvenser, herunder økt forekomst av ekstremvær, hetebølger, svikt i mat- og vannforsyning, spredning av infeksjonssykdommer og psykiske belastninger. Bruken av fossil energi som olje, kull og gass er hovedårsaken til at verden i dag er i en klimakrise.

Sommeren 2026 har vært preget av ekstremvarme i store deler av verden, med en rekke hetebølger i Europa. Spesielt Frankrike og Spania har opplevd enorme ødeleggelser fra skogbranner. Juni 2026 ble målt til å være den varmeste junimåned som noensinne er målt i Vest-Europa, og den nest varmeste noensinne globalt.

Formålet med fossilreklame er å øke forbruket av fossil energi eller av produkter som bruker fossil energi, eller å legitimere selskaper som produserer fossil energi. Formålet bryter altså grunnleggende med Norges klimaforpliktelser i Parisavtalen.

Norge har en lang tradisjon for å beskytte folkehelsen gjennom regulering av markedsføring av helseskadelige produkter. Forbud mot reklame for tobakk og alkohol er eksempler på tiltak som har bidratt til å endre sosiale normer, redusere forbruk og begrense kommersielle aktørers påvirkning.

Selv om det foreligger vesentlige forskjeller mellom tobakk og fossilt brensel, er det dokumentert likhetstrekk i hvordan begge industriene har forsøkt å påvirke kunnskapsgrunnlag, offentlig opinion og politiske beslutningsprosesser. Begge har benyttet reklame, sponning og annet påvirkningsarbeid for å opprettholde etterspørsel og motvirke regulering som svekker deres interesser.

Reklame for oljeselskaper har ofte som formål å vilde publikum om selskapets virksomheter. Forslagsstillerne frykter at Equinor er et eksempel på et selskap som har lyktes med dette. Ifølge en meningsmåling som

ble omtalt i NRK 5. oktober 2026, overvurderer nordmenn betydelig hvor høy andel av Equinors energiproduksjon som er fornybar. Det er alvorlig dersom nordmenn blir villedet om virksomheten til landets største selskap, som også er majoritetseid av staten.

Flere europeiske land og storbyer som Amsterdam, Haag, Edinburgh og Stockholm er i ferd med å innføre restriksjoner på fossilreklame med mål om å endre sosiale normer, redusere forbruk og begrense kommersielle aktørers påvirkning nettopp for å for å støtte opp under nasjonale mål om utslippskutt og beskytte folks helse.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til lovendring der det innføres et forbud mot fossilreklame, herunder et forbud mot markedsføring av fossil energi og fossildrevne biler, cruise- og flyreiser, med utgangspunkt i hvordan man i dag regulerer tobakksreklame.

6. oktober 2026

Frøya Skjold Sjursæther

Ingrid Liland

Siren Julianne Jensen

Oda Indgaard